

Jiří Kukal

ZAŽÍT DERBY

Jiří Kukal

ZAŽÍT DERBY

PŘEDMLUVA

Jako derby je označováno utkání v kolektivním sportu, ve kterém proti sobě nastupují dva týmy, mezi nimiž vládne tradiční sportovní rivalita, jejíž kořeny mnohdy sahají až hluboko do historie. Vzhledem k tomu, že v Evropě je fotbal sport číslo jedna, jsou tu mezi sporty fotbalové derby nejpobulárnější. Zpravidla jde o soupeřící kluby z jedné čtvrti, města či regionu, ovšem některá derby mají dokonce národní rozměr. V pozadí takové historické rivality bývá mnohdy třídní původ, politika nebo dokonce náboženství. Ve své knize mapují ta největší evropská fotbalová derby s bohatou historickou tradicí.

ANGLIE

DOCKERS DERBY

Anglie je označována jako kolébka nejen fotbalu, ale i fotbalového chuligánství. Fotbal se zde zrodil se vším, co k němu dnes patří. První fotbalové spolky zde vznikaly už v druhé polovině 19. století. Londýnské kluby Millwall a West Ham patří mezi ty nejstarší. Těžko hledat na Ostrovech dva kluby, mezi kterými panuje větší rivalita a nenávist. Oba kluby pocházejí z jihovýchodu Londýna a dělí je řeka Temže. Většina fanoušků obou klubů se rekrutovala z řad pracujících dělníků v místních docích (vodní nádrže na břehu moře). Mezi tvrdými muži jednotlivých pracovišť panovala obrovská rivalita, která se násobila při fotbalových utkáních jejich oblíbených celků. První soutěžní zápas odehrály týmy v roce 1899 v rámci FA Cupu a z vítězství se tehdy radoval Millwall, který má historicky v Dockers derby navrch.

První zprávy o potyčkách, které přerostly v násilí, jsou z počátku 20. let minulého století. Tvrdá opatření anglických vlád postupně vyhnala výtržníky ze stadionů do ulic, navíc se tato mužstva v posledních dvou dekádách potkávají jen v pohárech, jelikož Millwall se pohybuje mezi třetí a čtvrtou ligou, zatímco West Ham hraje Premier League. Přesto, nebo právě proto si chuligáni z obou táborů nenechají ujít šanci se kdykoliv střetnout a vyřídit si vše ručně. Rivalita je však obecně trochu na ústupu. Soupeři se potkávají na hřišti už jen vzácně, výsledkově se žádnému z nich tolik nedaří. Když už se však jednou za dekádu střetnou, bývá to pořádná vojna.

SEVEROZÁPADNÍ DERBY

Severozápadní derby mezi slavnými a úspěšnými anglickými kluby Liverpoolem a Manchesterem United poutá pozornost fotbalových diváků každým rokem. Geograficky dělí stadiony Liverpoolu (Anfield Road) a Manchesteru United (Old Trafford) jen necelých 50 kilometrů. Rivalita mezi oběma kluby se vyhroutila hlavně v 70. letech minulého století, kdy zažívala Anglie ekonomický úpadek, který postihl hlavně chudší sever země. Díky lodnímu kanálu přebral tehdy Manchester liverpoolským přístavům všechn obchod, což vedlo k jejich uzavření.

Násilí v okolí stadionů eskalovalo. Navrch měli chuligáni z Manchesteru United, kteří si říkali „Rudá armáda“. Liverpoolští měli zase navrch fotbalově a při výjezdech v pohárové Evropě drancovali cizí města. Poslední fotbalista přímo mezi oběma kluby přestoupil naposledy v roce 1964. Vzájemné souboje ale vždy byly ozdobou

Premier League. Že derby provázejí emoce vyšponované na maximum, dokazují červené karty pro takové hvězdy, jako jsou Paul Scholes, Steven Gerrard či Javier Mascherano.

SEVEROLONDÝNSKÉ DERBY

Střetnutí o sever Londýna mezi Arsenalem a Tottenhamem je bezpochyby jedno z nejvýznamnějších anglických derby. Rivalita mezi těmito severolondýnskými celky má velmi dlouhou tradici, na jejímž počátku hrály zásadní roli především dvě události ze začátku 20. století.

Vše započalo v roce 1913, kdy se Arsenal přemístil z jižního Londýna na sever, jen pár mil od stadiónu Spurs, čímž narušil jejich nadvládu nad tímto územím. Snad ještě více vášní však vzbudilo rozhodnutí FA z roku 1919. Liga se po skončení I. světové války měla rozšířit z 20 na 22 účastníků. Tottenham, jenž se umístil na posledním 20. místě, celkem logicky předpokládal, že díky plánovanému rozšíření 1. divize se vyhne sestupu a ligu doplní první dva celky z druhé ligy. Tyto dva týmy opravdu postoupily, ale Tottenhamu se sestup nakonec nevyhnul. Jeho místo v 1. lize ale neobsadil, jak by se dalo čekat, třetí tým z 2. ligy, ale rozhodnutím FA tým, který se umístil až na 6. místě – což byl právě Arsenal! Fanoušci „Kohoutů“ jsou dodneška přesvědčeni, že za postupem Arsenalu (a zároveň sestupem Tottenhamu) stály neférové prostředky. Zrodila se tak rivalita, která přetrvává dodnes.

V posledních letech je na fotbalovém poli úspěšnější Arsenal, a tak jeho příznivci vytvořili svátek s názvem St. Totteringham's Day, který vychází vždy na den, kdy je matematicky jasné, že Arsenal skončí v Premier League před Tottenhamem. Tento svátek se konal 22 let po sobě. Až v sezoně 2016/17 tento svátek Tottenham zrušil, když dokázal Arsenal v tabulce přeskočit.

Přestože je rivalita mezi těmito kluby velmi silná, velkým pozitivem je, že se příznivci Arsenalu na rozdíl od „fanoušků“ mnoha jiných klubů nesnižují k antisemitským pokřikům směrem k Tottenhamu (Spurs jsou tradičně považováni za klub, jemuž fandí značná část židovské menšiny, a sami příznivci „Kohoutů“ se k tomu hrdě hlásí). Důvodem může být fakt, že severní Londýn je velmi multietnický.

BELGIE

ANDERLECHT VS. CLUB BRUGGY

V zemi, kde se luxusní čokoláda dost možná těší větší oblibě než fotbal, je těžké uvěřit, že i Belgie má svoje tradiční derby plné rivality a nenávisti.

Derby mezi Anderlechtem Brusel a Club Bruggy se zrodilo v úspěšných érách obou klubů v 60. a 70. letech minulého století. Jde o čistě sportovní soupeření, derby nemá třídní, politický nebo jiný původ.

Anderlecht, klub z hlavního města, je ověnčen hned třemi evropskými trofejemi, včetně dvou titulů v Poháru vítězů pohárů v letech 1976 a 1978. Club Bruggy je zase jediný belgický klub, který kdy hrál finále PMEZ, předchůdce dnešní Ligy mistrů. Zkrátka sedmdesátá léta byla zlatá éra belgického fotbalu. Přestože ani jeden klub už dávno prim na evropské scéně nehraje a vzdálenost mezi oběma městy je 100 km, derby si udrželo náboj a vyprodává stadiony dodnes.